

Sygn. akt: I Ns 438/14

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Gorlicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Wojciech Langer

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Tokarska

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2016 r. w Gorlicach na rozprawie

sprawy z wniosku (...) S.A. z siedzibą w K.

z udziałem I. D., J. D., B. B., J. P.

o zasiedzenie

postanawia:

I. Oddalić wniosek,

II. Orzec, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie,

III. Zasądzić od wnioskodawcy (...) S.A. z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2.685,96 (dwa tysiące sześćset osiemdziesiąt pięć 96/100) zł , tytułem częściowego wynagrodzenia biegłego, uiszczonego tymczasowo ze Skarbu Państwa.

SSR Wojciech Langer

Sygn. akt I Ns 438/14

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 27 lipca 2016r.

(...) S.A. z siedzibą w K. ostatecznie domagał się (k. 189) stwierdzenia, że jego poprzednik prawny (...) S.A. z siedzibą w K. nabył przez zasiedzenie w dniu 31 grudnia 2004r. służebności gruntowe o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegające na:

1. Korzystaniu z części działek uczestnika I. D., oznaczonych obecnie jako działki ewidencyjne nr (...), położonych w Z. poprzez umieszczenia na nich urządzeń energetycznych stanowiących własność wnioskodawcy, a to fragmentu napowietrznej linii niskiego napięcia i średniego napięcia wraz ze stanowiskami słupowymi stanowiącymi oparcie tej linii oraz na użytkowaniu opisanych wyżej urządzeń i korzystaniu w niezbędnym zakresie z gruntu uczestników, w trakcie którego wnioskodawcy przysługiwałoby prawo wejścia na nieruchomości obciążone w celu dokonywania napraw, konserwacji i dokonywania innych czynności niezbędnych do utrzymania linii energetycznych we właściwym stanie zgodnie z ich przeznaczeniem,
2. Korzystaniu z części działki uczestnika J. P., oznaczonej obecnie jako działka (...), położona w Z., poprzez umieszczenia na nich urządzeń energetycznych stanowiących własność wnioskodawcy, a to fragmentu napowietrznej linii niskiego napięcia wraz ze stanowiskami słupowymi stanowiącymi oparcie tej linii oraz na użytkowaniu opisanych

wyżej urządzeń i korzystaniu w niezbędnym zakresie z gruntu uczestników, w trakcie którego wnioskodawcy przysługiwałoby prawo wejścia na nieruchomości obciążone w celu dokonywania napraw, konserwacji i dokonywania innych czynności niezbędnych do utrzymania linii energetycznych we właściwym stanie zgodnie z ich przeznaczeniem,

3. Korzystaniu z części działki uczestnika J. D. oznaczonej obecnie jako działka ewidencyjna nr (...), położonej w Z., poprzez umieszczenia na niej urządzeń energetycznych stanowiących własność wnioskodawcy, a to fragmentu napowietrznej linii niskiego napięcia oraz na użytkowaniu opisanych wyżej urządzeń i korzystaniu w niezbędnym zakresie z gruntu uczestnika, w trakcie którego wnioskodawcy przysługiwałoby prawo wejścia na nieruchomość obciążoną w celu dokonywania napraw, konserwacji i dokonywania innych czynności niezbędnych do utrzymania linii energetycznych we właściwym stanie zgodnie z ich przeznaczeniem.

Wnioskodawca domagał się także zasądzenia kosztów. W uzasadnieniu wniosku podano, że poprzednik prawny wnioskodawcy umieścił na działkach wyżej wymienionych działkach fragment linii napowietrznej średniego napięcia 15 kV oraz fragment linii niskiego napięcia, które powstały w latach 80 XX wieku, zostały oddane do użytku w 1984r., od tego też czasu funkcjonują i dostarczają prąd mieszkańcom, wnioskodawca zaś lub jego poprzednicy korzystają z tych urządzeń w zakresie odpowiadającym treści służebności. Posiadanie samoistne takiej służebności nie było kwestionowane, czego dowodzi zwłaszcza fakt, że z linii tej zasilane są domostwa uczestników i ich sąsiadów. Jako początek biegu okresu zasiedzenia wskazano przy tym 31 grudnia 1984r., podano przy tym, że do zasiedzenia doszło po 20 latach, to jest przy przyjęciu posiadania w dobrej wierze, gdyż obie linie zostały wykonane na podstawie ówczesnie obowiązujących przepisów, zaś właściciele nieruchomości, przez które miały one przebiegać zostali poinformowani o lokalizacji obu linii, mieli prawo wnieść odwołania od tych decyzji, także o lokalizacji stacji trafo zostali poinformowani właściciele odpowiednich gruntów.

Uczestnik I. D. wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu odpowiedzi na wniosek wskazano, że nie upłynął czas konieczny do skutecznego nabycia służebności, właściwym w niniejszej sprawie jest okres posiadania w złej wierze. Podano przy tym, powołując się na pogląd Sądu Najwyższego w sprawie II CSK 346/08, że zajęcie cudzej nieruchomości i umieszczenie na niej urządzeń energetycznych bez uzyskania tytułu prawnego jest równoznaczne ze złą wiarą. Uczestnik podkreślił, że nigdy nie wyrażał zgody na budowę linii energetycznych, dodał też, że z jego wniosku przed tutejszym Sądem zostało zainicjowane postępowanie o ustanowienie służebności przesyłu, które zostało zawieszono do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie przedstawiał się następująco.

(...) S.A. z siedzibą w K. jest następcą prawnym (...) S.A. z siedzibą w K., który był następcą prawnym Zakładu (...), ten zaś był następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego Zakładów (...) z siedzibą w K..

Okoliczność bezsporna.

Działki nr (...) położone w Z., objęte są księgą wieczystą nr (...), ich właścicielem jest I. D.. Na działce (...) posadowiona jest stacja transformatorowa zrealizowana w postaci 4 słupów betonowych (opisanych w planie sytuacyjnym numerami pikiet 11, 12, 13, 14), do tej stacji od strony południowej dochodzi napowietrzna linia elektroenergetyczna 15kV, zaś od stacji odchodzą napowietrzne linie elektroenergetyczne niskiego napięcia opisane na słupach jako obwód 3 odchodzący w kierunku południowo-zachodnim, obwód 2 odchodzący w kierunku północnym, oraz obwoły 1 i 4 odchodzące wspólne w kierunku wschodnim. Na działce tej, po wschodniej stronie stacji transformatorowej znajduje się potrójny słup odporowy zbudowany z 3 słupów betonowych (opisanych na planie sytuacyjnym numerami pikiet 1, 2, 3), od tego słupa w kierunku zachodnim prowadzona jest napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia opisana jako obwód 1, natomiast w kierunku południowo-wschodnim napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia opisana jako obwód 4. Oprócz tych linii, przez tę działkę przeprowadzona jest także linia napowietrzna teletechniczna (której słup opisany został na planie sytuacyjnym numerem pikiety 15). (...) eksploatacyjna została opisana na planie sytuacyjnym obwodnicą punktów: C1-C-C2-A5-D2-3-1-E1-E-E2-D4-F1-F-F2-D3-2-D1-11-A3-G1-G-G2-A2-A1-B1-B-B2-A6-C1, tak przyjęty obszar wynosi 0,0134 ha.

Na działce (...) poprowadzona jest napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia opisana na słupach jako obwód 2, odchodzący w kierunku północnym opisanej wyżej stacji transformatorowej. (...) eksploatacyjna została opisana na planie sytuacyjnym obwodnicą punktów: G2-G-G1-I1-H1-H-H2-I2-G2, tak przyjęty obszar wynosi 0,0011 ha. Na działce (...) poprowadzona jest napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia opisana na słupach jako obwód 2, odchodzący w kierunku północnym od opisanej wyżej stacji transformatorowej, na działce tej znajdują się dwa podwójne słupy odporowe tej linii, każdy zbudowany z 2 betonowych odnóg (opisanych na planie sytuacyjnym numerami pikiet 19, 20, 24, 25, przy czym odnoga opisana nr 20 leży poza granicami tej działki, na działce (...)). (...) eksploatacyjna została opisana na planie sytuacyjnym obwodnicą punktów: H-H1-19-23-J1-K1-25-L1-L-L2-24-K2-J2-J3-H, tak przyjęty obszar wynosi 0,0060 ha.

Okoliczność bezsporna.

Działka nr (...) położona w Z. objęta jest księgą wieczystą (...), jej właścicielem jest J. P.. Działka ta powstała z podziału działki (...). Na działce (...) przeprowadzona jest napowietrzna linia energetyczna niskiego napięcia opisana na słupach jako obwód 2, odchodzący w kierunku północnym od opisanej wyżej stacji transformatorowej. (...) eksploatacyjna została opisana na planie sytuacyjnym obwodnicą punktów: L2-L-L1-M1-N1-N-N2-M2-L2, tak przyjęty obszar wynosi 0,0040 ha.

Okoliczność bezsporna.

Działka nr (...) położona w Z., objęta jest księgą wieczystą (...), jest właścicielem jest J. D.. Działka ta powstała z podziału działki (...). Na działce tej poprowadzona jest napowietrzna linia elektroenergetyczna niskiego napięcia opisana na słupach jako obwód 2, odchodzący w kierunku północnym od opisanej wyżej stacji transformatorowej, na działce tej znajduje się końcowy podwójny słup odporowy zrealizowany w postaci dwóch betonowych odpór opisanych w planie sytuacyjnym numerami pikiet 32, 33. (...) eksploatacyjna została opisana na planie sytuacyjnym obwodnicą punktów: N2-N-N1-P1-33-P2-N2, tak przyjęty obszar wynosi 0,0032 ha.

Okoliczność bezsporna.

Wojewoda (...) decyzją z dnia 3 lutego 1984r. zatwierdził pod względem urbanistycznym i architektonicznym plan realizacyjny modernizacji sieci energetycznej średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia w Z.. Decyzja ta została doręczona właścicielom działek przez które miały przebiegać obie linie. Właściciele ci nie złożyli odwołania od tej decyzji.

Okoliczność bezsporna.

Właściciele opisanych wyżej działek, przez które przebiegały obie linie, nie był pytanie przez nikogo o to, czy wyrażają zgodę na takie ich umiejscowienie.

Dowody:

zeznania A. D.: k. 126; zeznania H. D.: k. 126; zeznania K. M.: k. 127;

Linia niskiego napięcia została odebrana w dniu 28 grudnia 1984r. Od tego czasu była ona i jest eksploatowana przez (...), a wcześniej przez poprzedników prawnych tejsze spółki. Podobnie wyglądało oddanie do użytku i eksploataowanie linii średniego napięcia.

Okoliczność bezsporna.

I. D. w dniu 31 grudnia 2013r. złożył w (...) Sądzie wnioski o ustanowienie służebności przesyłu, w zakresie dotyczących opisanych wyżej linii energetycznych, na działkach stanowiących jego własność. Postępowanie to zostało zawieszono do czasu zakończenia niniejszego postępowania.

Okoliczności bezsporne.

Powyższe okoliczności były w zasadzie bezsporne. Wynikały one jednoznacznie zarówno z przedstawionych przez stronę dokumentów, jak i zeznań świadków. Szczegółowy przebieg obu linii energetycznych został ustalony w oparciu o niekwestionowaną opinię biegłego geodety J. S. i sporządzony przez niego w dniu 10 grudnia 2015r. plan sytuacyjny.

Sąd zważył co następuje.

Wniosek okazał się być niezasadny.

Kluczowym zagadnieniem w niniejszej sprawie była odpowiedź na pytanie, czy istnieje możliwość zasiedzenia służebności gruntowej, o jakiej mowa w art. 285 § 1 kc w zw. z art. 292 kc, o treści faktycznie odpowiadającej służebności przesyłu, przed rokiem 2008r., a więc momentem kiedy taka instytucja pojawiła się w polskim kodeksie cywilnym w art. 305¹ i następnych. Z ostatecznie sprecyzowanego stanowiska wnioskodawcy, jednoznacznie wynika bowiem, że chodziło mu o zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Przeważająca część orzecznictwa dopuszcza taką możliwość, istnieją na ten temat jednak rozbieżności, o których wypowiedział się między innymi Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 14 lipca 2015r., P 47/13.

Sąd, w niniejszym składzie, podziela te wątpliwości, sprowadzające się do tego, że „do daty powzięcia uchwały z dnia 17 stycznia 2003r. III CZP 79/02, nie zdawano sobie powszechnie sprawy z tego, że możliwe jest ustanowienie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu (...) O charakterze posiadania decyduje możliwość powstania prawa. Jest zatem jasne, że brak w systemie prawnym służebności przesyłu wykluczał jej powstanie na skutek długoletniego posiadania. Wola przeto posiadania w zakresie służebności przesyłu nie doprowadziłaby do powstania takiego prawa, nie znał go bowiem obowiązujący porządek prawny” (postanowienie SN z 28 maja 2013r., V CSK 276/12). Właściciele nieruchomości przez które przebiegały linie energetyczne nie mieli więc świadomości, że ich bierność wobec bezspornie istniejących na ich gruntach urządzeń, może skutkować zasiedzeniem takiej, nieistniejącej na gruncie normatywnym, służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Podkreślić przy tym należy, że zasadą konstytucyjnie określoną od której ustawodawca wyjątkowo odstępuje, jest nienaruszalność prawa własności, instytucja zasiedzenia, mająca daleko idące skutki, jest przykładem wyjątkowego odstępstwa, wszystkie więc wątpliwości winny być tłumaczone, na rzecz ochrony prawa własności (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 9 sierpnia 2011r. III CZP 10/11). Wyjątków bowiem nie można interpretować rozszerzająco. Ś. należy więc wyklądać unormowania dotyczące zasiedzenia służebności gruntowej, to jest art. 292 kc w zw. z art. 285 § 1 kc.

Za takim poglądem przemawiają też argumenty wynikające z faktu i kształtu wprowadzenia do polskiego kodeksu cywilnego służebności przesyłu, w roku 2008. Jak już była o tym mowa, treść służebności gruntowej o treści faktycznie odpowiadającej służebności przesyłu, w istocie jest taką służebnością. Jeśli zaś istniała ona jako służebność gruntowa do 2008r., to jaki byłby sens wprowadzania nowej instytucji do kodeksu cywilnego. Zwłaszcza, że z uzasadnienia projektu ustawy wynika jednoznacznie, że służebność przesyłu jest trzecim, obok gruntowych i osobistych, rodzajem służebności. Jeśli tak, nie można utożsamiać jednego rodzaju służebności z innym, w przeciwnym razie to wyraźne rozróżnienie racjonalnego ustawodawcy, wynikające także z systematyki kodeksu, byłoby zbędne. Ponadto, istnieje zasada numerus clausus ograniczonych praw rzeczowych, która oznacza, że nie można tworzyć, bez wyraźnej woli ustawodawcy, nowych kategorii takich praw. Oczywistym jest, że niektóre uprawnienia wchodzące dziś w skład służebności przesyłu mogły być regulowane na gruncie umownym wcześniej, nie oznacza to jednak, w ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie, że istniała wówczas możliwość uzyskania rzeczowego charakteru takich uprawnień, zwłaszcza w drodze zasiedzenia (tak między innymi wyrok Sądu Najwyższego z 28 czerwca 2005r., I CK 14/05). Tym samym konstrukcja służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jak twierdzi prof. B. R. (Zasiedzenie służebności przesyłu, rozdział 5 Treść zasiedzanej służebności przesyłu, podrozdział 4 Problematyka zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, opubl. Lex), z czym zgadza się Sąd orzekający w niniejszej sprawie, jest nowo wykreowanym prawem rzeczowym, do czego nie było żadnych podstaw normatywnych, przed rokiem 2008.

Nie można także tracić z pola widzenia, że jak wynika z uzasadnienia projektu wprowadzającego instytucję służebności przesyłu do kodeksu cywilnego, może ona być zastosowana nie tylko do urządzeń które mają powstać w przyszłości, ale także do tych już istniejących, co pozwoli na objęcie nową regulacją tzw. zasłużności, jak i zabezpieczy przyszłe inwestycje. Wolą ustawodawcy było więc, by to służebność przesyłu, w kształcie wprowadzonym do kodeksu, łącznie z odpłatnością, była podstawą regulowania starych spraw. Przy przyjęciu bowiem konstrukcji służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności gruntowej, jej nabycie przez zasiedzenie, pozbawia właścicieli gruntów obciążonych prawa do wynagrodzenia w sytuacji, gdy w latach 80 XX wieku, nie mogli spodziewać się stwierdzenia zasiedzenia takiej właśnie służebności gruntowej.

W tym stanie rzeczy Sąd stoi na stanowisku, że nie można utożsamiać służebności gruntowej z służebnością przesyłu, zwłaszcza poprzez tworzenie sztucznych konstrukcji służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Służebność przesyłu może zostać nabyta w drodze zasiedzenia, ale okres konieczny do tego, może być liczony dopiero od chwili wprowadzenia tej instytucji do polskiego porządku prawnego. Milczenia ustawodawcy w tym zakresie nie można bowiem interpretować na niekorzyść właścicieli gruntów, które miałyby być obciążone służebnością, gdyż byłoby to sprzeczne z istotą prawa własności i pozbawiało ich realnej możliwości jego ochrony, gdyż w czasie na jaki stwierdzano by zasiedzenie, np. w roku 2004, jak to miało miejsce w niniejszej sprawie, nie mieli oni skutecznej możliwości obrony swego prawa.

Na marginesie Sąd zaznacza, że nawet gdyby przyjąć możliwość zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, to w niniejszej sprawie do takiego zasiedzenia koniecznym byłoby przyjęcie posiadania w złej wierze. Brak jest bowiem jakichkolwiek dowodów na to, że wnioskodawca lub jego poprzednicy prawni, mogli być w usprawiedliwionym błędnym przekonaniu, że uzyskali tytuł prawny, to jest ograniczone prawo rzeczowe, polegające na wybudowaniu, korzystaniu i eksploataowaniu opisanych wyżej linii energetycznych. Liniom tym ich obecny kształt został nadany w roku 1984r. Żaden z właścicieli opisanych wyżej działek lub ich poprzednicy prawni, nie byli pytani przez firmy energetyczne o zgodę na postawienie takich słupów. Brak jest więc jakichkolwiek dowodów na to, że taką zgodę wyrażali. Tylko zaś taka zgoda mogłaby ewentualnie wskazywać, że posiadanie gruntów, w zakresie odpowiadającym z konieczności dostępu do linii energetycznych, było posiadaniem w dobrej wierze, to jest takim, które usprawiedliwiałoby błędne przekonanie o posiadaniu prawnego rzeczowego uprawnienia do wybudowania, korzystania i utrzymywania linii energetycznych. „Zajęcie cudzej nieruchomości i umieszczenie na niej urządzeń energetycznych bez uzyskania tytułu prawnego jest równoznaczne ze złą wiarą” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2008r., II CSK 346/08, opubl. Lex nr 484714, cytowany w odpowiedzi na wniosek). Tym samym koniecznym okresem do zasiedzenia byłoby 30 lat, które upłynęłyby z końcem 2014r. Okres ten został jednak przerwany przez złożenie w dniu 31 grudnia 2013r. wniosku o ustanowienie służebności. Po tym dniu okres zasiedzenia biegnie zaś na nowo, co skutkuje tym, że nie upłynął jeszcze okres wymagany do stwierdzenia nabycia takiej służebności przez zasiedzenie.

Mając to wszystko na uwadze Sąd oddalił wniosek.

Co do kosztów orzeczone, na podstawie art. 520 § 1 kpc, że wnioskodawca i uczestnicy będą ponosić koszty związane ze swoim udziałem w sprawie, co oznacza też, że koszty nieopłaconej w pełni opinii biegłego, poniesienie wnioskodawca, na którego wniosek była ona dopuszczona.

SSR Wojciech Langer

Gorlice, 26 sierpnia 2016r.

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)